

СТРАТЕГИЯ
ЗА
РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ
В
ОБЩИНА ВЕЛИНГРАД

2016 – 2020 ГОДИНА

Съдържание:

I. Въведение

II. Анализ на потребностите от социални услуги на общинско и областно равнище

II-1. Целеви групи

II-2. Видове социални услуги

II-3. Показатели за оценка на социалните услуги

3.1. Капацитет за предоставяне на социални услуги

3.2. Качество на социалните услуги

3.3. Достъпност и устойчивост на социалните услуги

3.4. Финансова обезпеченост на социалните услуги

II-4. Взаимодействие с други услуги в областта на образованието, здравеопазването, пазара на труда и други.

II-5. Участие на гражданското общество, доставчиците на социални услуги и самите потребители в развитието на социалните услуги

II-6. Други важни за развитието на социалните услуги фактори

III. Предизвикателства, стратегически цели, необходим дейности, резултати и индикатори за изпълнение

IV. Ресурсно обезпечаване

V. Отговорни за изпълнението, координацията и контрола органи

VI. Механизъм за участие на гражданското общество, доставчици и потребители на социални услуги в дейностите по Стратегията

VII. Механизъм за периодичен преглед и актуализиране на стратегията

VIII. Заключение.

I. Въведение

Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в Община Велинград (2016 – 2020) е разработена на базата на Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Пазарджик (2016-2020).

Общинската стратегия е създадена на основата на Доклад – анализ на ситуацията и оценка на потребностите в социалната сфера на територията на Община Велинград в процес на партньорство между заинтересованите страни в Общината (общинска администрация, ДСП, доставчици на социални услуги, специализирани институции и други структури на местната власт).

Обхват. Общинската стратегия обхваща всички уязвими общности, всички възрастови групи и всички населени места на територията на Общината. Стратегията проектира развитието както на социалните услуги, така и на пакет от общински политики и хоризонтални мерки за социално включване, насочени към устойчиви решения на проблемите на рискови групи.

Общинската стратегия за социалните услуги цели да превърне Община Велинград в регион с достъпни, разнообразни и качествени социални услуги, които да допринесат за подобреното качество на живота, максималната самостоятелност, пълноценната реализация и грижа за инвалидите и общностите в риск.

Визия. Създаването и приемането на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в Община Велинград, ще допринесе за развитие на социалната политика в Общината като модерна, ефективна система от социални услуги, която поставя в своя център ползвателя, отговаря на нуждите на общността, осигурява равен достъп и непрекъснато подобрява своето качество.

Стратегията обхваща планов период от 5 години (2016-2020г.), включва дейности, които ще се реализират във всички населени места на Община Велинград. Бенефициенти на дейностите от Стратегията са всички рискови групи- уязвими общности, деца и възрастни в риск.

Стратегията очертава визията, общата мисия, стратегическата рамка, стратегическите насоки, методите и подходите за управление на изпълнението и оценка на напредъка в развитието на социалните услуги в Община Велинград.

Стратегията анализира ресурса и капацитета, с които към настоящия момент се изпълнява социалната политика на територията на Община Велинград. Същностна част на Стратегията са представените стратегически цели, свързаните с тях конкретни цели, дейностите за тяхното изпълнение, резултатите и индикаторите за оценка на постигнатите резултати.

В предстоящия планов период 2016 – 2020г., ще се работи за гарантиране на устойчивостта на постигнатото – с опора върху създадените партньорства, добрите практики и научените уроци и чрез развитие на мрежата от социални услуги за децата и техните родители, с особен акцент върху превенцията на изоставянето.

В плановия период 2016 – 2020г. предстои решаването на стратегическите задачи, произтичащи от друг стратегически документ – *Националната стратегия за дългосрочна грижа*. Тези стратегически задачи са с висок стратегически приоритет

поради установените негативни за страната, Южен централен район и Област Пазарджик демографски и социално-икономически процеси и тенденции.

Структурата и съдържанието на Стратегията са разработени и представени в съответствие с нормативните разпоредби на чл. 36 „б“ от ППЗСП.

Приоритетите на Стратегията са съобразени с принципите на Закона за социалното подпомагане, Закона за закрила на детето, Закона за интеграция на хората с увреждания, Националния план за подобряване положението на възрастните хора с увреждания, настанени в институции, Национална програма за равни възможности на хората с увреждания, Национална стратегия за закрила на детето и други нормативни и поднормативни актове в сферата на социалното подпомагане.

Стратегията обхваща 5- годишен период и включва:

1. Анализ на потребностите от социални услуги на общинско и областно равнище по следните показатели:
 - видове социални услуги;
 - качество на социалните услуги;
 - целеви групи;
 - възможност на общините за финансиране на социалните услуги;
 - капацитет за предоставяне на социалните услуги;
 - взаимодействие с други услуги в областта на образованието, здравеопазването, пазара на труда и други;
 - достъпност и устойчивост на социалните услуги;
 - участие на гражданското общество, доставчиците на социални услуги и самите потребители в развитието на социалните услуги;
 - други важни за развитието на социалните услуги фактори;
2. Описание на предизвикателствата, стратегическите цели и необходимите дейности в областта на социалните услуги
3. Вид и брой на социалните услуги, предоставяни в специализирани институции;
4. Ресурсно обезпечаване;
5. Резултати и индикатори за изпълнение;
6. Механизъм за участие на гражданското общество, доставчици на социални услуги и самите потребители в дейностите по стратегията;
7. Механизъм за периодичен преглед и за актуализиране на стратегията;
8. Отговорни за изпълнението, координацията и контрола орагани

II. Анализ на потребностите от социални услуги на общинско равнище по показатели:

Анализът на потребностите от социални услуги на общинско равнище по показатели се основава на резултата от изготвения Анализ на потребностите от социални услуги на общинско ниво. За целите на Стратегията е изготвен общ документ- Доклад с решение № 201 от заседание на Общински съвет, проведено на 28.05.2015г.

Население- демографска характеристика

Икономическата криза дава отражение и в задълбочаването на демографските проблеми, свързани с процесите на раждаемост, смъртност, миграция на населението и не на последно място задълбочаване на диспропорциите в териториалното разпределение на населението в страната. Показателите за общо демографско развитие на Община Велинград я поставят в сравнително по-благоприятна позиция спрямо другите общини от област Пазарджик.

Община Велинград е на 2 място на ниво NUTS 4 в област Пазарджик по **брой на населението** – 40 707 души към 01.02.2011г., което представлява 14.8 % от населението на областта. В разпределението на населението на общинско ниво съществува ясно изразен дисбаланс между град Велинград и останалите населени места.

Сред другите населени места в Общината с относително по-голям брой население са с. Драгиново- 4 805 д., а село Бозьова (52 д.) – с най-малък брой.

За периода между двете преброявания населението на Община Велинград намалява с– 2 015 души (-4.7 %), като прираста на намалението е с значително по-благоприятни стойности от средните за страната, Южният централен район и на областта.

Таблица на населението по постоянен и настоящ адрес- Община Велинград

Населено място	Постоянен адрес общо	Настоящ адрес общо	Постоянен и настоящ адрес в същото НМ
ГР. ВЕЛИНГРАД	26254	24589	23535
С.АБЛАНИЦА	400	347	331
С.АЛЕНДАРОВО	263	255	231
С.БИРКОВА	414	422	371
С.БОЗЬОВА	44	56	41
С.БУТРЕВА	172	177	161
С.ВРАНЕНЦИ	171	163	140
С.ВСЕМИРЦИ	349	337	314
С.ГОРНА БИРКОВА	184	178	164
С.ГОРНА ДЪБЕВА	226	195	186
С.ГРАШЕВО	1267	1207	1162
С.ДОЛНА ДЪБЕВА	284	288	266
С.ДРАГИНОВО	4976	4792	4737
С.КАНДОВИ	205	164	147
С.КРЪСТАВА	1099	1053	980
С.ПАШОВИ	884	844	778
С.РОХЛЕВА	428	406	381
С.СВЕТА ПЕТКА	1589	1557	1484
С.ЦВЕТИНО	156	157	134
С.ЧОЛАКОВА	209	228	174
С.ЮНДОЛА	192	172	157
Всичко за общината	39766	37587	35874

Дата 15.06.2015г.

Населението на Общината се разпределя в 21 населени места. Най- голяма е групата на населените места с население между 100-499д.- 58.3%, където живеят 8.9% от населението на Общината.

Параметрите на възпроизводството на населението се определят от развитието на основните демографски процеси- естествен и механичен прираст. В Община Велинград те са:

Години	Родени	Умрели	Естествен прираст	Заселени	Изселени	Механичен прираст	Общ прираст
2010	474	487	-13	372	606	-234	-247
2011	462	478	-16	224	343	-119	-135
2012	451	486	-35	218	388	-170	-209
2013	389	461	-72	251	424	-173	-245
2014	409	535	-126	272	509	-237	-363

Раждаемостта като процес, определящ количественото нарастване на населението на Община Велинград през последните години е с тенденция на намаляване. В Общината през 2014г. са родени 409 деца, от които 204- момчета и 205 момичета.

Смъртността е с по- високи стойности от раждаемостта през последните години. През 2014г. в Общината са починали общо 535 души, като 279д.-мъже и 256- жени.

Данните за миграция на населението на Общината показват, че изселените са повече от заселените, като механичният прираст е с отрицателен знак.

През периода 2010-2014г. са се заселили 1 337 души, а са се изселили 2 270 души, или за 4 години имаме отрицателен механичен прираст (-933 души.)

Показатели	2010	2011	2012	2013	2014
Заселени общо	372	224	218	251	272
мъже	140	91	91	100	114
жени	232	133	127	151	158
Изселени общо	606	343	388	424	509
мъже	269	170	176	184	242
жени	337	173	212	240	267
Механичен прираст общо	-234	-119	-170	-173	-237
мъже	-129	-79	-85	-84	-128
жени	-105	-40	-85	-89	-109

Източник: НСИ

Миграцията оказва силен негативен ефект върху възпроизводството на населението, тъй като чрез изселването на жени в родилна възраст се понижава равнището на потенциалната бъдеща раждаемост, не само за последните 10-15 години, но и в по-дълъг период от време.

Отрицателният естествен и механичен прираст е потенциален проблем за по-нататъшната жизненост на Общината.

Икономически фактори:

През последните години икономическото развитие на Общината бе значително повлияно от икономическата криза. В резултат на това пазарът на търсене на работна сила се сви, голяма част от производствата бяха редуцирани, а други закрити, търговията и услугите също претърпяха трансформации. Въпреки това, продължиха тенденциите наложени от предходни години, индустрията в района изцяло се обуславя от частния сектор, като преобладават фирми с предмет на дейност шивачество, дървопреработване, мебелопроизводство и строителство. Водещ в облика на градовете и селата в региона е туризма. Горското и селското стопанство, също продължават да са определящи за пазара на труда в района на Община Велинград.

Заетостта в селата от Общината е на ниско равнище. През зимните месеци, населението е тези региони няма никаква заетост, което от своя страна влияе върху повишаване на нивото на безработицата през този период. Единствената алтернатива за селското население се оказват програмите за заетост.

Практиката сочи, че по-голяма част от лицата са регистрирани в ДБТ- Велинград с цел получаване на обезщетение за безработица; друга част се регистрират по общия ред, след насъвършване на 16- годишна възраст /предимно от села/.

От дълги години насам пазарът на труда в района на Община Велинград, се характеризира с ярко изразен сезонен характер, т.е през есенните и зимните месеци броят на безработните нараства, а през пролетните и летните намалява.

Коефициентът на безработицата в Община Велинград към 31.12.2014г. е 34.49%. Като към 31.12.2015г. се наблюдава леко занижаване на равнището на безработица- 33.55%. Броят на безработните лица през 2014г. е 5 658, а през следващата година броят на безработните лица е намалял с 882 души. През 2015г. в Община Велинград регистрираните безработни лица са 4 776 души.

Дългосрочно безработните лица през 2014г. в Общината са 3 326 души, а през 2015г. броят им е бил 3 129 души, или в областта на дългосрочно безработните лица има занижение с 197 души.

№	Показатели за Община Велинград	31.12.2014г.	31.12.2015г.
1.	Равнище на безработица	34.49%	33.55%.
2.	Брой безработни лица	5 658	4 776
3.	Продължително безработни лица	3 326	3 129
4.	Безработни лица до 29г.	1 045	777

II-1. Целеви групи:

Във фокуса на Стратегията са целевите групи в съвкупността от настоящи и потенциални потребители на социални услуги. Те включват лица и семейства, които ползват или биха се възползвали от социалните услуги в общностите и специализираните институции на територията на Община Велинград.

Потребителите на социални услуги са лица от рисковите групи, с които са съобразени дейностите.

Характеристика на рисковите групи в Община Велинград

Нагласите и потребностите на целевите групи до настоящия момент демонстрират склоност да усвояват финансови средства под формата на социални помощи и различни форми на подпомагане, отколкото да ползват социални услуги. Интересът е насочен предимно към усвояване на социални помощи, различни надбавки и други социални придобивки, които имат чисто финансови измерения и пряко или косвено се включват в техния индивидуален или семеен бюджет, но не способстват за преодоляване на родителски дефицити, подобряване условия и качество на живот на семействата. Социалното подпомагане само по себе си не способства за постигане на социално включване и стимулиране на ползвателите да водят независим начин на живот.

Анализът на социално- демографската и икономическа ситуация в Община Велинград очертава някои общи източници на риск за лицата в неравностойно положение:

- изолираност на самотно живеещите стари хора;
- различен тип и степен на увреждания, влияещи на качеството на живот и социалното включване/ реализация на индивидите от всички възрастови групи;
- липса на родителски капацитет и мотивация за отглеждане на децата от биологичните им родители, монодетство;
- различни типове девиантно поведение, противообществени прояви, зависимости;
- неравностойна позиция на пазара ;
- живот и изолирани общности, трайна липса на собственост и доходи

Деца в риск

Липсата на родителски капацитет и мотивация за отглеждане на децата от биологичните им родители, както и многодетството, като източници на риск, поддържат трайна тенденция за изоставяне на новородени.

Анализът на данните показва, че сред част от представителите на ромските общности трайно се е установила нагласата да се прехвърля на държавата отговорността за отглеждането на децата. Сред основните източници на риск тук са отсъствието или отказът от адекватно семейно планиране, трайна безработица на родителите, която създава и поддържа бедността, лошите битови условия и недостатъчният родителски капацитет.

Броят на непълнолетните майки през 2015г. е 40 лица. Всичките деца на непълнолетните родители живеят в обособени ромски квартали в гр. Велинград в районите Анезица и Асфалтова база. Това прави още по-необходими социални услуги за директна работа в общността с цел превенция на изоставянето чрез изграждане на родителски умения, предоставяне на достъп до алтернативни форми на грижа.

Предоставяните социални услуги за деца и семейства, които включват ЦНСТДМБУ-2бр., ЦОП и Център за социално включване „Развитие“, отговарят на нуждите на целевите групи деца и семейства в риск, като предлага многофункционални услуги- консултиране, постоянна грижа, групова работа, работа на терен и образование и обучение.

Деца със специални образователни потребности

Специфична група са децата, обучавани в помощното училище в град Велинград. Необходимо е проучване каква част от децата могат да бъдат изведени на ресурсно подпомагане в общообразователните училища. Децата без здравословни проблеми е невъзможно да бъдат включени в „масови“ училища без допълнителни занимания за компенсиране на разликите в образователното ниво с това на връстниците им, обучавани по общообразователна програма. Част от децата със СОП се обучават в помощното училище. Периодично се провежда проследяване динамиката на развитие на учениците от специалното училище и при възможност се насочват за интегрирано обучение в общообразователно училище. Има значителен брой деца и ученици със специални нужди, които се обучават интегрирано от ресурсни учители. След влизане в сила на закона, помощното училище в гр. Велинград, ще бъде трансформирано в Център за специална образователна потребност.

Деца с увреждания

По данни на Д“СП“- Велинград са регистрирани деца с увреждания, както следва:
За 2013г.-135 деца, за 2014г.- 137 деца, за 2015г.- 130 деца.

В тази група са включени деца с физически, умствени, психически, сензорни и комплексни увреждания, както следва:

- с физически увреждания - 52
- с психически разстройства - 15
- с умствена изостаналост - 30
- с множество увреждания - 33

Със създаването и функционирането на Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания /ЦНСТДМУ/ и Дневен център за деца и младежи с увреждания „Надежда“ се оказва помощ и подкрепа в ежедневието на много деца с увреждания през годините.

Към 31.12.2015 г. отдел „Закрила на детето” при дирекция „Социално подпомагане” град Велинград работи общо по **221 отворени случаи** на деца в риск.

Отворените случаи касаят деца със следните предприети мерки за закрила по ЗЗД:

- Мерки за закрила в семейна среда по чл. 23 от ЗЗД - 63 случая;
- Настанени деца в ЦНСТДМБУ – 20 случая;
- Настанени деца в ЦНСТ за деца с увреждания – 10 случая;
- Настанени деца в приемни семейства – 23 случая;
- Настанени деца в семейства на близки и роднини – 49 случая;
- Деца, ползващи социални услуги към ДЦДМУ “Надежда” – 16 случая;
- Деца, ползващи социални услуги към ЦОП – 40 случая;

През 2015г. в Община Велинград са идентифицирани рискови групи деца, извън посочените по- горе, както следва:

- Деца, получили полицейска закрила за 2015г. - 2
- Деца, жертви на насилие за 2015г. - 2
- Деца, жертви на трафик за 2015г. - 0

Проблемите на децата с увреждания и техните семейства извежда като приоритет задоволяването на потребностите им от:

- достъп до образование в общообразователните училища;
- равен достъп до услуги и възможности според възрастовата им група;
- достъпна и адекватна на състоянието им здравна грижа;
- придобиване на умения и навици за самостоятелен живот;
- достъпна архитектурна среда;
- възможности за професионална квалификация и реализация;
- подкрепяща среда за семействата и близките на деца с увреждания
- интеграция в общността

Деца, живеещи в семейства в наравстойно социално положение /многодетни семейства, самотни родители и социално слаби семейства/

По данни на Д“СП“- Велинград, многодетни семейства за 2013г. са общо 175, а за 2014г.- 182 многодетни семейства, за 2015г. – 155 многодетни семейства.

Самотни родители с деца до 3г.- за 2013г.- 198 лица, за 2014г.- 137 лица, за 2015г.- 179 лица.

Самотни родители с деца над 3г.- за 2013г.- 205 лица, за 2014г.- 219 лица.

Брой подпомагани семейства за 2013г.-2260 лица.

Брой подпомагани семейства за 2014г.-2176 лица.

Брой подпомагани семейства за 2015г. – 929 лица.

Деца с противообществени прояви или с риск от отпадане от училище

Децата с противообществени прояви и поведенчески проблеми биха могли да се изведат като отделна целева група. Поведенческите проблеми, определени от представителите на „ДСП“ са: агресия, използване на алкохол и упойващи вещества, кражби, побой.

Факторите, водещи до различни противообществени прояви и поведенчески проблеми на децата са: ниският родителски контрол, раздялата в семейството- при разведени родители или родители в чужбина, бедност, безработица.

Към Община Велинград работи Местна комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетни и непълнолетни /МКБППМН/, усилията на комисията са насочени в посока по-голяма ефективност на превенцията на противообществените прояви.

За 2013г. са проведени 13 възпитателни дела, за 2014г. делата са 21, а за 2015г. проведените дела са 21.

Отпадането от училище и липсата на образование е един от най- сериозните фактори за попадане в ситуация на множество рискове- бедност, противоправно поведение, насилие, зависимост. За задържането на децата в училище и за предотвратяване на бъдеще рискове от социална изолация са необходими дейности за компесирание на образователните пропуски, мотивиране на децата за посещение и задържане в училище, дейности за запълване на свободното им време и за мотивация на родителите за ангажиране в образованието на своите деца.

Деца отпаднали от училище

Учебна година	Ученици напуснали преждевременно училище
2012/2013г.	22
2013/2014г.	9
2014/2015г.	21

Източници за риск в семейна среда свързваме основно с комплекс фактори- бедност, безработица, ниско образование и/или квалификация, жилищни проблеми, липса на материална и морална подкрепа. Рисковете се проявяват в стрес, депресия, социална изолация, търсене възможности за емиграция. Под натиска на посочените фактори част от семействата се разпадат, което води до изоставяне на децата в институции. Значителна част от тази група семейства представляват семействата от етническите малцинства. Тревожно е, че голяма част от децата в рисковата група не посещават учебни заведения, принудени са да работят извън регламентираните от закона условия и ред, в някои случаи- да просят, крадат или да извършват други противообществени прояви.

За преодоляване на тези проблеми предвидените дейности трябва да бъдат комплексни и насочени към подобряване на семейната среда или намаляване на неблагоприятните ефекти от въздействието им. **В тази насока са идентифицирани потребности от:**

- да бъдат изслушвани и разбирани децата относно причините за извършените прояви;
- да се промени моделът на интервенция- насилието да бъде оценявано като симптом за проблем, а не като причина за наказание;
- да се популяризира след децата разпространяването на насилието и да се изградят умения за избягване на риска от насилие и агресия.
- осигуряване на подкрепа от родителите и намаляване на агресията в семейна среда
- ангажиране на свободното време на децата
- осигуряване на подкрепата от психолог при нужда

Пълнолетни лица с увреждания

В Община Велинград към 31.12.2015г. по данни на Д“СП“ има регистрирани следните лица с увреждания:

- за 2013г.- 2872 лица
- за 2014г.- 2943 лица
- за 2015г.- 2559 лица

Хората с увреждания изпитват затруднения в своята социална интеграция поради непригодеността на средата за тях- архитектура, социална, обществени нагласи, образователна система. Липсата на подкрепа за семействата води до настанвяването в специализирани институции.

Лица с увреждания настанени в институции

По данни Д “СП”- Велинград към 31.12.2015г., броят на лицата с увреждания настанени в специализирани институции са както следва:

- за 2013г.- 19 лица
- за 2014г.- 37 лица
- за 2015г.- 9 лица

Основните проблеми на хората с увреждания са:

- Недостигът на здравни услуги и рехабилитация в селата
- Липсата на клинични пътеки за голяма част от заболяванията
- Изолацията от пазара на труда
- Ниските доходи на лицата и семействата им
- Социалната изолация в общността
- Недостъпната архитектурна среда, особено в селата

Идентифицирани са приоритетни нужди от:

- Предоставяне на услуги за възстановяване и рехабилитация
- Изграждане на умения за независим живот
- Обучения за активно включване на пазара на труда
- Достъпна архитектурна среда
- Необходимост от изграждане на комплексна съвременна клубна база със зала, информационно-консултантски център с фитнес зала и салон, оборудван с най-съвременни уреди за раздвижване и механотерапия.

Стари хора

През последните години в Община Велинград се наблюдава вариране в процента на самотноживеещите хора от трета възраст, със съпътстващи заболявания, с ниски доходи и живеещи при влошени битови условия.

По данни на Д“СП”- Велинград, самотноживеещите стари хора са както следва:

Самотни до 65г. за 2013г.- 30 лица, за 2014г.- 24 лица, а за 2015г. – 20 лица

От 65г. до 75г. за 2013г.- 18 лица, за 2014г.- 16 лица, а за 2015г. – 18 лица

Над 75г. за 2013г.- 2 лица, за 2014г.- 3 лица, а за 2015г. – 2 лица

Стари хора ползващи социални услуги в специализирани институции:

За 2013г.- 11 лица

За 2014г.- 5 лица

За 2015г.- 35 лица

Липсата на подкрепа от страна на близки от семейството , в комбинация с останалите трудности от ежедневието на възрастните хора, са предпоставка за тяхната институционализация. Държавата и общините разходват големи ресурси за издръжка на институции- текущи разходи и пресонал, което би могло да се избегне, ако тези хора получават подкрепа в своя дом.

Като основни потребности за лицата с увреждания и самотните стари хора могат да бъдат изведени:

- Подкрепа за ежедневните грижи в дома- помощ при самообслужване, поддържане на хигиена, пазаруване, придружаване при разходка
- Осигурен достъп до аптеки и помощ при закупуване на лекарства
- Достъп до медицинска помощ и здравни услуги
- Осигуряване на социални контакти и психо-социална подкрепа
- Компесиране на изолираността от достъп до социални и здравни услуги на малките места в селските райони

Следва да се отбележи, че изолираността на населените места в районните на кметства и малки махали, и ограничения достъп до услуги е силен източник на риск и уязвимост на старите хора.

Лица и семейства в неравностойно положение

Лицата и семействата в неравностойно положение са особена рискова група, чиято уязвимост произтича на риск с различен характер- икономически, социални, поведенчески (зависимости), необезпеченост с постоянно жилище и др.

Безработицата може да се приеме като основен рисков фактор, свързан с доходите и стандарта на живот на хората в трудоспособна възраст. Тя е в тясна връзка и зависимост както от развитието на икономиката, така и от развитието на населението, неговата демографска структура, мобилност и професионално- образователната и квалификационна структура.

През последните години на трудовия пазар се оформираха няколко рискови групи безработни лица, т.нар. групи в неравностойно положение на пазара на труда, в които влизат безработни лица с ниска конкурентоспособност на пазара на труда, като: безработни младежи; безработни младежи с трайни увреждания; безработни младежи от социалните заведения, завършили образованието си; продължително безработни лица; безработни лица с трайни увреждания; безработни лица- самотни родители (осиновители) с деца до 3-годишна възраст; безработни лица, изтърпели наказание лишаване от свобода; безработни над 50-годишна възраст; безработни лица с основно или по- ниско образование и без професионална квалификация.

II-2. Видове социални услуги

На територията на Община Велинград са разкрити широк спектър услуги в общността, в по- голямата си част са държавно делегирани дейности.

Социални услуги за деца

Услуги резидентен тип

В Община Велинград има разкрити два Центъра за настаняване от семеен тип с общ капацитет 30 места /2*15/ и два Центъра за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания с общ капацитет 22 /14+8/.

Център за настаняване от семеен тип /ЦНСТДМБУ/

Център за настаняване от семеен тип за деца/ младежи без увреждания /ЦНСТДМБУ 1 и 2 /-предоставят резидентна социална услуга, с капацитет 2 x15 места.

Центъра предоставя подслон и подкрепа в близка до семейната среда на настанените деца, в съответствие с техните потребности.

Ползватели на ЦНСТДМБУ 1 и 2 са деца от 7 до 29 годишна възраст, за които са изчерпани възможностите за оставане в биологичното семейство, настаняване в семейството на близки и роднини или в приемно семейство.

Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания /ЦНСТДМУ/

Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания /ЦНСТДМУ 1 и 2 /-предоставят резидентна социална услуга, с капацитет 14+8 места.

Центъра предоставя подслон и ежедневни грижи; изграждане на умения за самостоятелен живот, преодоляване на социалната изолация.

Ползвателите на ЦНСТДМУ са деца и младежи над 3 годишна възраст от закриващи се институции, за които не се предоставя услугата приемна грижа.

Други услуги в общността за деца

На територията на Община Велинград децата с увреждания могат да ползват услугите на **Дневен център за деца и младежи с увреждания „Надежда“ /ДЦДМУ/**, като ролята на този център е да осигурява включваща и стимулираща развитието среда за децата и младежите, както и да насърчава потенциала им да бъдат ценен участник в живота на общността. От м. януари 2015г. се повиши капацитета на заведението на 36 места. ДЦДМУ “Надежда” работи с три групи. I-ва група – от 3 до 9 години; II-ра група – от 10 до 14 години; III-та група – младежи от 15 до 29 години.

Център за обществена подкрепа /ЦОП/

Център за обществена подкрепа е комплекс от социални услуги предназначени за деца и семейства с цел предотвратяване на изоставянето на децата и настаняването им в специализирани институции, превенция на насилието и отпадане от училище, деинституционализация и реинтеграция на деца, обучение в умения за самостоятелен живот и социална интеграция на деца от институции, консултиране и подкрепа на семейства в риск, оценяване, обучение и подкрепа на приемни родители и осиновители, консултиране и подкрепа на деца с поведенчески проблеми и прояви.

Основната цел на Центъра за обществена подкрепа е да подобри качеството на живот на децата в семейната и социалната среда, като предостави качествени социални услуги, които да отговарят на потребностите и да са достъпни за всяко дете в риск и неговото семейство. Капацитета на ЦОП към момента е 36 места, но предвид голямата посещаемост на ЦОП е необходимо учеличаване капацитета на центъра на 50 места.

Ползвателите на ЦОП са деца от 0 до 29 години; уязвими семейства с деца от 0 до 29 години от всички населени места в Общините; деца в специализирани институции; деца необхванати, отпаднали и в риск от отпадане от училище; деца жертви и извършители на насилие.

Център за социално включване „Развитие“

За развитието на интегрирани услуги за деца на възраст от 0 до 7г. на територията на Община Велинград се изпълни проект „Социално включване“.

Новосъздаденият по проекта **Център за социално включване „Развитие“ – Велинград** на практика приложи програмите за ранно детско развитие на деца до 7 годишна възраст от уязвими групи, вкл. деца с увреждания и техните семейства, предоставяйки услугите „Здравна консултация за деца“, „Ранна интервенция на уврежданията“, „Индивидуална педагогическа подкрепа за деца с увреждания“, Семейно консултиране и подкрепа. Формиране на родителски умения“ и „Допълнителна подготовка за равен старт в училище“.

„Личен асистент“ и „Социален асистент“ (на деца с увреждания)

Предоставянето на „социален асистент“ и „личен асистент“ на деца с увреждания е особено важно както за самите деца, така и за техните родители, които имат възможността да се реализират на пазара на труда, да отглеждат децата си в дома си и не на последно място предоставянето на тази услуга е метод на превенция на институализация на деца.

Анализът потвърди необходимостта и целесъобразността на прилагане на тази форма на социално подпомагане при деца с увреждания като услуга в местната общност.

Социални услуги за пълнолетни лица

Специализирани институции за възрастни хора

На територията на Община Велинград, функционира Дом за стари хора „Ела“, с капацитет 40 места.

Демографската картина на населението извежда като рисковата и многобройна група застаряващо население, което живее в социална изолация и се нуждае от грижи, включително и медицински. Дома за стари хора предоставя тази възможност. Живеещите самотно възрастни хора имат възможност да ползват услугите в Дома, където освен храна и подслон имат достъп и до здравни и медицински грижи, както и възможности за пълноценен социален живот.

Социални услуги в общността от резидентен тип за възрастни хора

Защитено жилище за лица с физически увреждания- Велинград

Услугата се предоставя в среда близка до семейната и дава възможности на самотно живеещи лица да се социализират като се преодоляват рисковете от социално изключване.

Капацитетът на ЗЖ „Велина“ е за 8 лица. Основните задачи, които стоят пред екипа на ЗЖ са свързани с подпомагането на възрастните хора за водене на независим и пълноценен начин на живот; поддържане на среда ,близка до семейната; осигуряване на възможност за участие в различни видове дейности.

Други услуги в общността за възрастни

Дневен център за възрастни хора с физически увреждания

Дневен център за възрастни хора с увреждания е с капацитет 35 места. Предлагат се индивидуални и групови занимания, арт- терапия, музико-терапия , занимателна и трудова терапия. Осигуряват се възможности за пълноценно организиране и прекарване на свободното време и комплекс от дейности за преодоляване на социалната изолация на възрастните хора с увреждания. Ползвателите на Дневния център за възрастни хора с увреждания са възрастни и стари хора с увреждания и/или зависимости.

Други услуги в общността за възрастни

Домашен социален патронаж

Основна цел на услугите „Домашен социален патронаж“ и **обществените трапезарии** е предоставянето на услуги за възрастни хора и лица с увреждания, съобразно техните нужди и желания за подобряване на условията им на живот. Домашният социален патронаж и обществената трапезария работят целогодишно и оказват подкрепа в домовете на потребителите и по този начин се осъществява превенция на институализацията. Дейностите на „Домашен социален патронаж“- гр. Велинград включват социалната услуга „домашен помощник“, предоставяна в домашна среда. Капацитет на двете услуги 150+50.

„Личен асистент“ - услуга в общността по ОП „РЧР“; Социален асистент; Домашен помощник

Осигуряване на грижи в семейна среда за лица, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социален живот и са в риск от зависимост от институционален тип грижи. Ползвателите на услугите са самотно живеещи стари хора, лица и деца с увреждания в тежко здравословно състояние, които не могат или са затруднени да се обслужват сами. Капацитет 14+13+13.

Развитие на съществуващите социални услуги

Общите изводи за наличните социални услуги са представени по-долу по рискови групи и видове услуги. Като отчитат трайно неблагоприятните социално- икономически и демографски тенденции във всяка от рисковите групи, изводите са следните:

- Планирането, поддържането, разширяването на съществуващите и разкриването на нови социални услуги трябва да става при максимално ефективно използване на ресурсите, с цел посрещане нуждите и предоставяне на подкрепа на максимален брой лица в риск.
- Необходимо е да се установят и прилагат стандарти за качество на обслужване, които да включват показатели относно икономичност, ефикасност и ефективност, включително спрямо разходи на комплекса от дейности, които формират съдържанието на всяка предлагана услуга.

- Заедно с това, трябва да се предвидят механизми на текущо управление, координация и контрол и периодичен мониторинг.

В частност, в рамките на анализа на състоянието бяха направени следните изводи относно наличните социални услуги:

Изводи за социалните услуги за деца:

- Недостатъчен капацитет на услуги, в които потребителите имат активна роля при управлението и решаването на собствените проблеми
- Всички услуги за деца са позиционирани в гр. Велинград, не са изградени към тях екипи за мобилна работа, което изолира населението в района и малките населени места от достъп до социални услуги

Изводи за социалните услуги за възрастни:

- На първо място по- високата продължителност на живота учеличава периода на търсене на социални услуги, като оказва натиск върху пазара на социални услуги и бюджета за тяхното финансиране. От една страна за хората възниква необходимост да получават адекватни социални услуги в по-дълъг период от време. От друга страна общата тенденция за застаряване на населението и намалената раждаемост влияят върху структурирането на услугите. Очертава се необходимост от повече социални услуги в общността, насочени към възрастни хора, включително самотни възрастни. Във връзка с общата тенденция за увеличаване на продължителността на живота, ще се повиши и необходимостта от услуги за лица с увреждания, включително лица с интелектуални затруднения, както и на лица с психически проблеми, които се нуждаят от интензивни грижи
- Необходимост от разкриване на нови и многообразни социални услуги в общността, като се акцентира върху прилагането на различни програми за подобряване на умения и квалификация на хората с увреждания и в неравностойно положение и генериращи заетост в рамките на общността
- Развиване на форми на социални услуги, които се предоставят в семейна среда на зависими членове от семействата
- Социалните услуги в периода 2016-2020г. трябва да отчитат здравословните проблеми на населението на територията на Общината. С увеличаване на броя на потребителите, които страдат от хронични болести се поражда необходимостта от разработване на минимален пакет здравни услуги, включени като компонент на съответните социални услуги(например измерване на кръвно налягане, кръвна захар, поставяне на инсулин и други медицински манипулации, необходими за съответните хронични заболявания). Наред с това тенденцията поставя и нови изисквания към персонала, ангажиран при предоставянето на услугите и необходимост от съответните умения.

- Повишаване на професионалния капацитет и мотивацията на хората, ангажирани в сферата на социалните и здравните услуги / институции, доставчици на социални и здравни услуги/, както и разработване и прилагане на системи, осигуряващи надграждащи знания и умения, съобразени със специфичните грижи за отделните групи потребители на социални услуги
- Развита е широка мрежа от социални услуги в общността, която е насочена към лица с увреждания, но много от лицата с психични и физични заболявания живеят сами, няма кой да контролира посещението им при личния лекар и специалист, както и редовния прием на задължителните лекарства за лечение
- Значително е намаляла потребността от настаняване в институции, за сметка на прогресивно нарастване на социални услуги в общността
- За част от хората, живеещи в малки населени места, но не за всички нуждаещи се, е осигурена възможност за ползване на социални услуги в общността чрез предоставяне на социалните услуги „Домашен социален патронаж“. Териториалният обхват е ключов по отношение на увеличаване на достъпността на услугите.

Разкриване на нови социални услуги

Анализа на ситуацията и оценка на потребностите от социални услуги в Община Велинград, приет с решение на Общински съвет с решение №201/28.05.2015г. се фокусира върху нуждите от социални услуги, разглеждани в общия контекст на социално-икономически проблеми, политики и мерки за социално включване на уязвимите общности и групи от населението на Общината. След направената оценка на ресурсите за развитие на социалните услуги заявените намерения на Община Велинград са за разкриване на следните дейности:

Община Велинград

Вид услуга	Статус
1. Дневен център за лица с умствена изостаналост	Нова
2. Социално предприятие /работилница/ за хора с увреждания	Нова
3. Устойчивост на услугите- Домашен социален патронаж, личен асистент, домашен помощник	Нова
4. Повишаване капацитета на ЦОП	Нова

От съществено значение е инвестирането в подобряване на достъпна среда за хората с увреждания в урбанизирани територии, независимо от силно ограничените възможности на общинския бюджет. Решаването на наболелите въпроси за подобряване на архитектурната среда могат да бъдат реализирани чрез използването на възможностите за финансиране от европейските фондове.

Препоръки към бъдещето развитие на социалните услуги в областта

Препоръки към социалните услуги за деца

- Осигуряване устойчивост на постигнатите резултати и продължаване на тенденцията за разкриване на услуги в общността
- Мултициплиране на постигнатите положителни резултати в бъдещи дейности и проекти, отчитане и споделяне на добрите практики
- Изграждане на механизми за партньорства между институциите за използване на техните ресурси в подкрепа на децата и семействата в риск, както и за преодоляване на бедността и социалната изолация, разширяване и активно търсене на форми за публично- частни партньорства

Препоръки към социални услуги за пълнолетни лица в риск

- Осигуряване устойчивост и разширяване на социалната услуга „Личен асистент“ като алтернатива на институционализация и като средство за подкрепа за достоен самостоятелен живот в домашна среда на лицата в риск и след преминаването им към общините;
- Продължаване процеса по изграждане на достъпна архитектурна среда за хората с увреждания, както на обществените сгради, така и на домове им;
- Търсене на възможности за изграждане на медико- социални услуги в партньорство със здравните и лечебни заведения;
- Разкриване на мобилни услуги и по- широко покриване на нуждите на хората от малките населени места;
- Регулярно провеждане на информационни кампании, във връзка с промоция на видовете, целите и целевите групи, към които са насочени социалните услуги;
- Социално включване на хората с увреждания в обществения живот

II-3. Показатели за оценка на социалните услуги

Анализът и оценката на социалните услуги за целите на Стратегията включват: консултация относно необходимостта от система от показатели относно техния капацитет, качество, достъпност, както и ресурсната им обеспеченост в контекста на възможностите на Общината за доставянето им в местните общности.

3.1 Капацитет за предоставяне на социални услуги

Капацитетът за предоставяне на социалните услуги се измерва чрез максималния брой на потребителите на социални услуги, които могат да бъдат обслужени за единица време (ден, месец, година).

3.2 Качество на социалните услуги

Качеството на социалните услуги се измерва чрез икономичността, ефективността на комплекса дейности, които те включват, включително спрямо разходи. Резултатите от отделните дейности и ефекта на социалните услуги се определят чрез промяната на нивата на риск и уязвимост за отделния потребител и за целевите (рискови) групи в цялост.

Подходящ показател за качеството на доставяните социални услуги е степента на удовлетвореност на потребителите на услуги. Добра практика е тя да се измерва постоянно чрез анкети, социологически проучвания, таргет групи, интервюта и др.

3.3 Достъпност и устойчивост на социалните услуги

Достъпността на социалните услуги се измерва чрез относителния дял на потребителите на дадена социална услуга в целевата (рискова) група, към която принадлежат. Устойчивостта на социалните услуги определяме (качество) чрез динамиката на средния брой на доставените услуги за целия период на планиране.

3.4 Финансово обезпеченост на социалните услуги

Към момента финансовата обезпеченост следва да се преценява в съществуващата рамка на източниците на финансиране- като държавно делегирана дейност, чрез общински бюджет (собствени приходи), чрез проектно финансиране (национални програми, включително оперативните програми), самофинансиране чрез спонсорство и доброволчество в местните общности. Данните са, както следва:

Тип услуга	Държавно делегирана дейност /бр./	Общински бюджет /бр./	Проектно финансиране /бр./	Самофинансиране /бр./
Специализирани институции	1			
Услуги резидентен тип	3			
Социални услуги в домашна среда		1	4	
<i>Други услуги</i>				
Други услуги в общността (дневни центрове, ЦОП и др.)	3			
Смесени и други услуги по проект			1	

Посочените данни в таблицата показват, че към момента преобладават финансирането на социалните услуги като държавно делегирани дейности, което обхваща практически всички социални услуги извън тези, доставяни в домашна среда, за които финансирането постъпва с източник общинските бюджети или национални и европейски програми. Самофинансирането не е залегнало като източник на средства за осъществяване на социалните услуги в Община Велинград, но притежава нереализиран потенциал, в който трябва да се потърсат възможности за спонсорство и доброволство.

II-4. Взаимодействие с други услуги в областта на образованието, здравеопазването, пазара на труда и други

Общинската стратегия за развитие на социалните услуги има за цел да насърчи диалога между различните институции и да осигури равен достъп до образование, здравни, социални услуги и услуги предоставяни на пазара на труда. Както показаха добрите практики, осигуряването на равен достъп до тези услуги зависи преди всичко от инициативите и практиките на местно ниво. Затова е важно развитието на услугите да бъде внимателно планирано в съответствие със спецификите на отделните населени места и региони. Осигуряването на равен достъп до услуги зависи и от това доколко е ефективна координацията между заинтересованите страни, в т.ч. в рамките на публичната власт, между органите за местно самоуправление и доставчиците на услуги, неправителствените организации и бизнеса. Един от начините за укрепване на взаимодействието между заинтересованите страни е осигуряването на широк достъп до информация за инициативите на отделните партньори, както и създаването на подходящи форуми за дебат и сътрудничество.

II-5. Участие на гражданското общество, доставчиците на социални услуги и самите потребители в развитието на социалните услуги

Участието на гражданското общество, доставчиците на социални услуги и самите потребители в развитието на социалните услуги е необходимо съдържание на подхода на партисипативно планиране, управление, изпълнение и контрол на доставяните социални услуги.

II-6. Други важни за развитието на социалните услуги фактори

- Местното самоуправление и ангажираност на гражданското общество в местните общности
- Ефективна координация и контрол на дейностите по планиране, управление и изпълнение на социалните услуги
- Изграждане на специфичен капацитет за планиране и осигуряване на ресурсно обезпечаване на дейностите и социалните услуги чрез използване на фондовете на Европейския съюз и Националните финансиращи програми

Очертават се два основни фактора в това отношение:

- Ефективна координация и контрол по дейностите по планирането, управление и изпълнение на социалните услуги
- Изграждане на специфичен капацитет за планиране и осигуряване на ресурсното обезпечаване на дейностите на социалните услуги чрез използване на фондовете на Европейския съюз и националните финансиращи програми.

Координацията и контрола по отношение на съществуващите социални услуги, ще бъде базиран на стриктното спазване на критериите и стандартите за предоставяне на социални услуги, както от страна на доставчиците на социални услуги в специализирани институции, така и на социални услуги в общността.

III. Предизвикателства, стратегически цели, необходими дейности, резултати и индикатори за изпълнение.

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

Предизвикателствата са насочени към въвеждане на превантивни модели за предотвратяване на социалното изключване и максимално осигуряване на развитие на собствения потенциал, повишен капацитет на услугите, устойчивост, качество на услугите, подобрени икономически условия на средата, положителни демографски тенденции.

СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

Стратегическа цел	Конкретни цели
1. УСТОЙЧИВО СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ	а. Приоритетно развитие на услугите в общността и алтернативни форми за предоставянето им; б. Повишаване на броя и разнообразието на социалните услуги; в. Въвеждане на стратегически процес на планиране на услугите, съобразени със специфичните характеристики и потребности на конкретните целеви групи; г. Активно включване на потребителите в процесите на планиране, предоставяне и оценка на услугите; д. Повишаване на общественото разбиране и съпричастност към проблемите на потребителите на социални услуги
2. ЕФЕКТИВНА ПРЕВЕНЦИЯ НА СОЦИАЛНОТО ИЗКЛЮЧВАНЕ	а. Развитие на превантивни модели на социални услуги с цел ранна превенция; б. Развитие на специфични услуги, насочени към групи в риск от социално изключване
3. МОДЕРНА СОЦИАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА	а. Модернизиране на материалната база; б. Осигуряване и гарантиране на достъпност на местата, където се предлагат социални или свързани с тях услуги; в. Повишаване на капацитета и уменията

	на професионалистите в системата на социалните услуги
4. ЕФЕКТИВНО УПРАВЛЕНИЕ НА УСЛУГИТЕ	<p>а. Въвеждане на стратегически подход при управлението на услугите;</p> <p>б. Повишаване на качеството на услугите;</p> <p>в. Повишаване на ефективността на инвестициите в социалната сфера;</p> <p>г. Повишаване на капацитета на Общината и доставчиците при предоставяне на услугите;</p> <p>д. Привличане на нови партньори и повишаване на ефективността на партньорствата при планирането и предоставянето на услуги</p>

КОНКРЕТНИ ЦЕЛИ, РЕЗУЛТАТИ, ДЕЙНОСТИ И ИНДИКАТОРИ

Стратегическа цел 1	УСТОЙЧИВО СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ
Конкретна цел	а. Приоритетно развитие на услугите в общността и алтернативните форми
Резултат: Предоставени услуги в среда, близка до семейната	
Дейности: <ol style="list-style-type: none"> 1. Усъвършенстване на съществуващите социални услуги в общността. 2. Развиване на форми на социални услуги, които се предоставят в семейна среда на зависими членове от семействата. 3. Разкриване на иновативни и алтернативни социални услуги в общността. 4. Разкриване на мобилни услуги. 5. Разработване и прилагане на програми за придобиване на умения и квалификация на хора с увреждания и в неравностойно положение, както и за създаване на заетост. 	
Индикатори: <ul style="list-style-type: none"> - Брой услуги в общността; - Брой алтернативни услуги; - Брой на лица, ползващи услуги в общността 	

Стратегическа цел 1	УСТОЙЧИВО СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ
Конкретна цел	б. Повишаване на броя и разнообразието на социалните услуги
Резултат: Увеличаване броя на потребителите и целевите групи, обхванати от социалните услуги.	
Дейности: <ol style="list-style-type: none"> 1.Разкриване на социални услуги за необхванатите целеви групи. 2.Увеличаване на капацитета на съществуващите услуги според потребителите. 3.Изработване на план за пренасочване на капацитета на незапълнени услуги. 4.Разработване на модел за комплексно предоставяне на услуги на потребители, които попадат в няколко целеви групи. 	
Индикатори: <ul style="list-style-type: none"> - Брой нови социални услуги; - Процентно изменение на обхванатите по целеви групи; - Видове социални услуги; 	

Стратегическа цел 1	УСТОЙЧИВО СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ
Конкретна цел	в. Въвеждане на стратегически процес на планиране на услугите, съобразен със специфичните характеристики и потребности на конкретните целеви групи
Резултат: Ползване на социалните услуги, максимално съобразени с потребностите на лицата	
Дейности: <ol style="list-style-type: none"> 1. Изготвяне на анализ на целевите групи. 2. Изготвяне на стратегии за всяка целева група. 3. Съставяне на подробен финансов план за необходимите средства по видове социални услуги. 4. Въвеждане на изискване към доставчика на всяка една услуга (общинска структура или външен доставчик), изготвяне на план за развитие на конкретната услуга. 5. Съставяне на карта на доставчиците на социални услуги, разпределени по видове услуги и по райони 	
Индикатори: Степен на удовлетвореност на потребителите от ползваните социални услуги.	

Стратегическа цел 1	УСТОЙЧИВО СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ
Конкретна цел	г. Активно включване на потребителите в процесите на планиране, предоставяне и оценка на услугите
Резултат: Участие на потребителите при определянето на вида и обхвата на предоставяните услуги и в тяхната последваща промяна според ефективността им.	
Дейности: <ol style="list-style-type: none"> 1. Провеждане на фокус групи с потребителите в процеса на планиране на разкриването на нови и/ или промяна на съществуващи социални услуги. 2. Провеждане на периодични срещи с потребителите за конкретни предложения, препоръки и насоки. 3. Разработване и прилагане на конкретни механизми за включване на потребителите в процеса на оценяване на ефекта от услугите, вкл. разработване на специални карти за оценка качеството на социалните услуги от страна на потребителите. 4. Предоставяне на актуална и достъпна за целевите групи информация за съществуващите услуги чрез печатни информационни материали, интернет, електронни медии 5. Въвеждане на ясна и опростена система за жалби и сигнали 	
Индикатори: <ul style="list-style-type: none"> - Брой потребители, участвали при оценка на качеството на услугите; - Брой постъпили жалби, сигнали по повод предоставянето на услугите - Отношение на медиите - Отношение на институциите; - Степен на удовлетвореност на потребителите и техните семейства. 	

Стратегическа цел 2	ЕФЕКТИВНА ПРЕВЕНЦИЯ НА СОЦИАЛНОТО ИЗКЛЮЧВАНЕ
Конкретна цел	а. Развитие на превантивни модели на социални услуги с цел ранна превенция
Резултат: Намалена необходимост от продължително ползване на социалните услуги	
Дейности: <ol style="list-style-type: none"> 1. Изработване на модели за превантивни услуги. 2. Въвеждане на превантивни модели във всички стратегии за конкретните целеви групи. 3. Провеждане на информационни дни в рискови общности. 4. Проучване и диагностика на общественозначими проблеми, водещи до социално изключване. 5. Разработване и прилагане на механизми за ранно консултиране на потребителите за най- адекватната услуга. 	
Индикатори: <ul style="list-style-type: none"> - Брой лица, ползвали еднократно краткосрочни услуги - Процент лица, ползвали еднократно краткосрочни услуги, за които е възникнала потребност от дългосрочни услуги 	

Стратегическа цел 2	ЕФЕКТИВНА ПРЕВЕНЦИЯ НА СОЦИАЛНОТО ИЗКЛЮЧВАНЕ
Конкретна цел	б. Развитие на специфични услуги, насочени към групи в риск от социално изключване
Резултат: Повишени възможности за преодоляване на социалното изключване.	
Дейности: <ol style="list-style-type: none"> 1. Развитие на преходни услуги в общността. 2. Изработване на механизми за координация с други институции (МВР, МП, МЗ, МТСП, МВнР, МОН и други общини) за съвместни действия, насочени към групи в риск от социална изолация 	
Индикатори: <ul style="list-style-type: none"> - Брой разкрити специфични услуги, насочени към групи в риск от социално изключване - Брой лица, ползвали специфични услуги - Процент от ползвателите на специфични услуги, за които в възникнала потребност от ползване на социални услуги, съответно потребност от получаване на социални помощи. 	

Стратегическа цел 3	МОДЕРНА СОЦИАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА
Конкретна цел	а. Модернизирание на материалната база
Резултат: Използване на съвременна и съобразена със специфичните физически нужди на потребителите инфраструктура.	
Дейности: <ol style="list-style-type: none"> 1. Преструктуриране, обновяване и инфраструктурно обезпечаване на материалната база, в която се предоставят социални услуги. 2. Одити за енергопотребление и мерки за енергийна ефективност в сградите, които се предоставят социални услуги. 3. Създаване на бързи и удобни транспортни връзки за потребителите при ползването на различни услуги. 4. Осигуряване на материална база за нови услуги в общността. 	
Индикатори: <ul style="list-style-type: none"> - Брой рехабилитирани сгради; - Удовлетвореност на потребителите от адекватност на инфраструктурата. 	

Стратегическа цел 3	МОДЕРНА СОЦИАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА
Конкретна цел	б. Осигуряване и гарантиране на достъпност на местата, където се предлагат социални или свързани с тях услуги
Резултат: Осигурен и улеснен достъп до местата, където се предлагат социални услуги	
Дейности: <ol style="list-style-type: none"> 1. Изграждане на специализирани рампи за улеснен достъп на лица с увреждания във всички обществени сгради. 2. Изграждане на подходяща инфраструктура за обслужване на лица с увреждания- улици, тротоари паркинги, асансьори и т.н. 3. Изграждане на „фронт“ офиси в общинските служби с приоритетно обслужване на хора в неравностойно положение. 	
Индикатори: - Удовлетвореност на потребителите, техните семейства и ангажирания персонал	

Стратегическа цел 3	МОДЕРНА СОЦИАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА
Конкретна цел	в. Повишаване на капацитета и уменията на професионалистите в системата на социалните услуги
Резултат: Предоставена по-добра и по- адекватна грижа за потребителите	
Дейности: <ol style="list-style-type: none"> 1. Анализ на потребителите и планиране на специфични обучения за специалистите, анагажирани в предоставянето на социалните услуги. 2. Провеждане на обучения за специалисти, като задължително се включват обучения за повишаване на квалификацията, обмен на добри практики, повишаване на мотивацията. 	
Индикатори: <ul style="list-style-type: none"> - Степен на увереност на специалистите - Степен на мотивация на специалистите за извършваната работа - Удовлетвореност на потребителите 	

Стратегическа цел 4	ЕФЕКТИВНО УПРАВЛЕНИЕ НА УСЛУГИТЕ
Конкретна цел	а. Въвеждане на стратегически подход при управлението на услугите
Резултат: Предоставени услуги, обвързани с дългосрочни механизми за усъвършенстване и устойчивост.	
Дейности: <ol style="list-style-type: none"> 1. Обществен съвет за съдействие, помощ и осъществяване на контрол при извършване на дейностите по социално подпомагане отговаря по изпълнението 	

<p>на стратегията, включваща представители на всички ангажирани институции.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Ясно идентифициране на броя, обхвата и характеристиките на целевите групи. 3. Изтогвяне на годишни детайлни планове за изпълнение на стратегията. 4. Изготвяне на списък на услугите, които следва да бъдат разкрити и/или реструктурирани с приоритет. 5. Разработване на систематична и съдържателна методология за оценка на нуждите на населението от социални услуги. 6. Провеждане на годишни оценки на въздействието на дейностите от стратегията, включващи и оценка на степента на включване на целевите групи. 7. Сравняване и коригиране на данни и информация от съществуващите системи в НАП,НЦЗИ,ДАЗД,АХУ и др.
<p>Индикатори:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Динамика на търсенето и потребление на услугите - Динамика на предлагането на услугите - Брой оценки на нуждите на потребителите за видовете услуги

Стратегическа цел 4	ЕФЕКТИВНО УПРАВЛЕНИЕ НА УСЛУГИТЕ
Конкретна цел	б. Повишаване качеството на услугите
Резултат: Предоставени качествени социални услуги	
Дейности: <ol style="list-style-type: none"> 1. Изработване на индикатори за качеството на всички услуги. 2. Въвеждане на система за самоконтрол и самооценка на заетите в сектора на социалните услуги 	
Индикатори: Удовлетвореност на потребителите и техните семейства	

Стратегическа цел 4	ЕФЕКТИВНО УПРАВЛЕНИЕ НА УСЛУГИТЕ
Конкретна цел	г. Повишаване на капацитета на Общината и доставчиците при предоставяне на услугите
Резултат: По- бързо и по- ефективно предоставени социални услуги	
Дейности: <ol style="list-style-type: none"> 1. Провеждане на обучения за планиране и управление на социални услуги за общинската администрация и доставчиците на услуги. 	
Индикатори: <ul style="list-style-type: none"> - Брой доставчици на социални услуги; - Капацитет на предоставяните услуги; - Брой чакащи за отделни видове социални услуги 	

Стратегическа цел 4	ЕФЕКТИВНО УПРАВЛЕНИЕ НА УСЛУГИТЕ
Конкретна цел	д. Привличане на нови партньори и повишаване на ефективността на партньорствата при планирането и предоставянето на услуги
Резултат: Предоставени по-гъвкави и ориентирани към личността услуги	
Дейности: <ol style="list-style-type: none"> 1. Включване на организации, работещи в социалната сфера, при изготвяне на стратегиите по целеви групи. 2. Изработване на механизъм за консултиране с организациите, работещи в социалната сфера. 3. Приемане на насоки, детайлизиращи и доразвиващи процедурите за договаряне. 	
Индикатори: <ul style="list-style-type: none"> - Брой партньори; - Брой проведени конкурси за възлагане на услуги; - Отношение на организациите, работещи в социалната сфера; - Степен на удовлетвореност на партньорите от сътрудничеството; - Удовлетвореност на потребителите и техните семейства; - Целесъобразност на партньорството. 	

Ефектите и ползите от реализацията на стратегията се измерват чрез стойностите на ключовите индикатори, които са от типа на т.нар. лагови (отложени) показатели. Общото въздействие на Стратегията се измерва чрез базови индикатори, които отразяват промяната по всяко едно от четирите стратегически направления. Проследяването на индикаторите се осъществява ежегодно, след съставяне и валидиране на документите- източници на информация. Източник за определяне на стойностите на годишните задачи е годишният план за развитие на социалните услуги в Община Велинград.

IV. Ресурсно обезпечаване

Ресурсното обезпечаване и изпълнение на мерките и дейностите на Стратегията са осъществявани със средства от Европейски социален фонд чрез оперативните програми на ЕС, Държавния бюджет, като държавно делегирана дейност, национални програми и общински бюджет.

Привлечените финансови и човешки ресурси се управляват и контролират чрез системите за финансово управление и контрол на доставчиците на услуги. Средствата за финансиране на планираните социални услуги се определят спрямо националните стандарти за финансиране на дейностите в комплекса от социални услуги.

Стратегията е отворен документ и подлежи на корекции и от към финасовата част.

Необходимо е да се отчете, че освен коментираните по-горе разходи за дейност, доставчиците трябва да осигурят ресурсно и капиталовите си разходи, които неизбежно съпътстват разгръщането на новите комплекси от социални услуги, а и подържането на капацитета на съществуващите. Проведеният анализ категорично показва, че към момента в Община Велинград социалните услуги, доставяни от специализирани институции и в местните общности се финансират основно като държавно делегирани дейности. Изключение прави само Социалният патронаж, който се финансира от Общината със собствени приходи. Възможностите на държавния бюджет и особено на общинските, са критично ограничени от кризата.

В тези условия, ключови за осигуряване и осъществяване на заявените намерения, ще бъдат реализираните дейности по участие в проекти и програми.

В тази насока адекватно на развитието на социалните услуги ресурсното обезпечаване предполага не само механичен ръст на средствата за финансиране, но и непрекъснато подобряване на прилаганите системи за финансово управление и контрол. Законосъобразно, целесъобразно, но и икономично, ефикасно и ефективно използване на ресурсите е от съществено значение по отношение на устойчивото развитие на социалните услуги.

V. Отговорни за изпълнението, координацията и контрола органи

Кмет на Общината, подпомаган от общинска администрация и Обществения съвет за съдействие, помощ и осъществяване на контрол при извършване на дейностите по социално подпомагане, организира разработването и утвърждава Стратегията за развитие на социалните услуги на общинско ниво, съгласувано с Дирекция „Социално подпомагане“. Кметът внася в Общински съвет- Стратегията за обсъждане и приемане на заседание. Координацията и контрола по изпълнение на Стратегията се извършва по регламентирани в Закона за социално подпомагане, Закона за регионално развитие и Закона за администрацията.

Обществения съвет за съдействие, помощ и осъществяване на контрол при извършване на дейностите по социално подпомагане, обсъжда и приема годишни информации за изпълнение на Стратегията, както и Междинната оценка и Финалната оценка за въздействие. За упражняване на обществения контрол при осъществяване на дейностите в областта на социалните помощи и социалните услуги Общественият съвет има следните функции:

1. Съдействие за провеждане на политиката в областта на социалните помощи и социалните услуги в Общината;
2. Съдействие и подпомагане за разработване на областни стратегии, общински програми, планове и проекти, свързани със социалните помощи и социалните услуги;

3. Съдействие и координация на дейността по предоставяне на социални услуги от лицата по чл. 18, ал. 1, т. 3 и 4 от Закона за социалното подпомагане;
4. Контрол върху качеството на социалните услуги в съответствие с утвърдените критерии и стандарти;
5. Изготвяне на становища за откриване и закриване на специализирани институции за социални услуги на територията на Общината.

Регионална дирекция за социално подпомагане и Дирекциите за социално подпомагане осъществяват оперативна и техническа координация по места за изпълнение на Стратегията. РДСП и ДСП, съвместно с Общината, изготвя и представя на Областния управител за внасяне в Областния съвет за развитие годишни информации относно изпълнението на Стратегията.

Съвет за сътрудничество: Съвет за сътрудничество осъществява пряко наблюдение и контрол върху провежданата политика по заетост. Съвет за сътрудничество функционира към Дирекция „Бюро по труда“ и има следните функции:

1. Извършва контрол и наблюдение на програмите, проектите и мерките за обучение и заетост, както и на обучението на възрастни;
2. Следи за спазване на процедурата за подбор на работодатели при ползване на насърчителните мерки за заетост и обучение;
3. Обсъжда програми и проекти с регионално значение, които предлага Комисията по заетост за включване в Националния план за действие по заетостта.

Кмета и Обществения съвет за съдействие, помощ и осъществяване на контрол при извършване на дейностите по социално подпомагане осигуряват съответствия на разработената, приета и изпълнявана Общинска стратегия за развитие на социалните услуги със Стратегията на областно ниво. Общинският съвет, по предложение на Кмета на Община Велинград и след съгласуване с ДСП и Обществения съвет по чл. 35 от ЗСП, приемат в срок до 30 април всяка година годишни планове за развитие на социалните услуги в Общината. При приемането на годишните планове се представя и доклад за текущото изпълнение (доклад за изпълнение на плана за развитие на социалните услуги за предходната година).

VI. Механизми за участие на гражданското общество, доставчици и потребители на социални услуги в дейностите по Стратегията

Неправителствените организации, гражданското общество, както и самите потребители имат изключително важно място за повишаване на конкурентоспособността, качеството и контрола на услугите, обучението на кадрите и маркетинга, за оказване на конкретна методическа помощ и консултации за развитието на социалните услуги. Те са активно привлечени при разработването на стратегии и програми, участие в обществени обсъждания, в работата на Обществения съвет, комисията за закрила на детето.

Обществения съвет за съдействие, помощ и осъществяване на контрол при извършване на дейностите по социално подпомагане е създаден на основание чл. 35

от ЗСП с решение на Общински съвет. Обществения съвет изготвя годишен план за развитие на социалните услуги в Община Велинград и годишен доклад за изпълнение на планираните дейности с последващ контрол на социалните услуги.

Участието на гражданското общество, доставчиците на социални услуги и самите потребители в развитието на социалните услуги е необходимо съдържание на подхода на планиране, управление, изпълнение и контрол на доставяните социални услуги.

VII. Механизъм за периодичен преглед и за актуализиране на Стратегията

Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в Община Велинград обхваща 5-годишен период (2016-2020г.), в който се обособяват два етапа с продължителност 3 и 2 години за изпълнение на Стратегията, които включват подготовка и оперативно планиране.

Подготвителен период продължава до края на I-во полугодие на 2016 година. По време на подготвителния етап се извършват:

- Изготвяне и приемане на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в Общината
- Оперативно планиране на интервенции през първите 3- години
- Изработване на план за действие

Първият етап на изпълнение на дейностите по Стратегията обхваща периода 2016-2018 година.

През четвъртото тримесечие на 2018г. и до края на първото тримесечие на 2019г. се извършва Междинна оценка и планиране, в рамките на която се извършва:

- Преглед и междинна оценка на постигнатите резултати и ефекти от изпълнението на Стратегията
- Препланиране на следващия тригодишен етап в съответствие със заключенията и препоръките от междинната оценка

Вторият етап на изпълнение на Стратегията обхваща периода 2019-2020г.

През четвъртото тримесечие на 2020г. и до края на първото тримесечие на 2021г. се извършва Финална оценка на въздействието от Стратегията.

Междинната и Финалната оценка на въздействието се изготвят от Екипа за мониторинг на Стратегията.

VIII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Настоящият стратегически документ за развитие на социалните услуги в Община Велинград е цялостна синтезирана идея за предоставяне на социалните услуги. Без да има претенции за изчерпателност и пълна всеобхватност тя е основана на доказани потребности на общността и е база за бъдещи дискусии и обсъждания на различни нива.

Стратегията е отворен документ и може да се допълва, изменя и актуализира.

Стратегията за развитие на социалните услуги в Община Велинград 2016-2020г. е обсъдена и приета на заседание на Обществен съвет за съдействие, помощ и осъществяване на контрол при извършване на дейностите по социално подпомагане, проведено на 13.04.2016